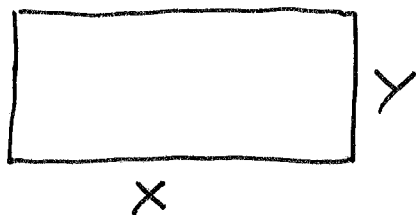

19. januar
2012

9.5 Optimalisering

- ① Det rektangelet med størst areal, hvor summen av lengdene på sidene er fast, er et kvadrat.

Vi viser dette:

$$x, y > 0$$

$$\underline{2x + 2y = L \text{ (konstant)}}$$

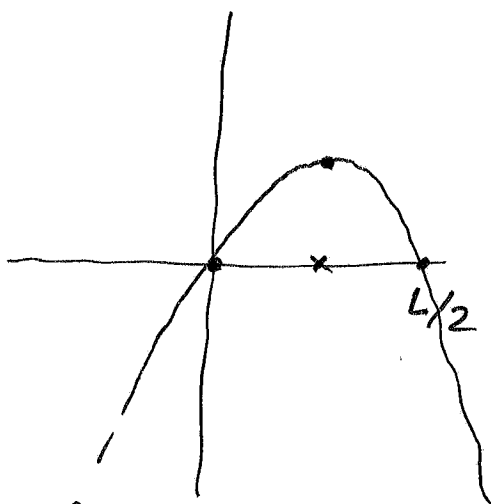
når er $x \cdot y$ størst

$$2x + 2y = L \quad \text{gir} \quad \text{et} \quad 2y = L - 2x$$

$$y = \frac{L}{2} - x$$

$$\begin{aligned} \text{Arealet} \quad A(x) &= x \cdot y = x \left(\frac{L}{2} - x \right) \\ &= -x^2 + \frac{L}{2} \cdot x \end{aligned}$$

1)

toppunktet er

$$\left(\frac{L}{4}, \left(\frac{L}{4} \right)^2 \right)$$

$x = y = \frac{L}{4}$ kvadrat.

alternativt

$$2) \quad A(x) \quad 0 \leq x \leq \frac{L}{2}$$

$$A'(x) = -2x + \frac{L}{2}$$

$$A'(x) = 0 \quad x = \frac{L}{4}$$

Kritiske punkt: $0, \frac{L}{2}$ og $\frac{L}{4}$.

$$A(0) = A\left(\frac{L}{2}\right) = 0$$

$$A\left(\frac{L}{4}\right) = \left(\frac{L}{4}\right)^2$$

arealet er størst når $x = y = \frac{L}{4}$ (kvadrat).

Reformulering.

② Bestem $x, y > 0$ slike at $x \cdot y = K$ konstant > 0
og $x + y$ er minst mulig.

Løsning $x = y = \sqrt{K}$.

Til orientering.

$$a_1, \dots, a_n \geq 0$$

Aritmetisk gjennomsnitt $\frac{1}{n}(a_1 + \dots + a_n)$

Geometrisk gjennomsnitt $\sqrt[n]{a_1 \cdot \dots \cdot a_n}$.

Resultat: $\sqrt[n]{a_1 \cdot \dots \cdot a_n} \leq \frac{1}{n}(a_1 + \dots + a_n)$.

$n = 2$ $\sqrt{a_1 \cdot a_2} \leq \frac{1}{2}(a_1 + a_2)$.

bevis.

$$a_1 + a_2 = L$$

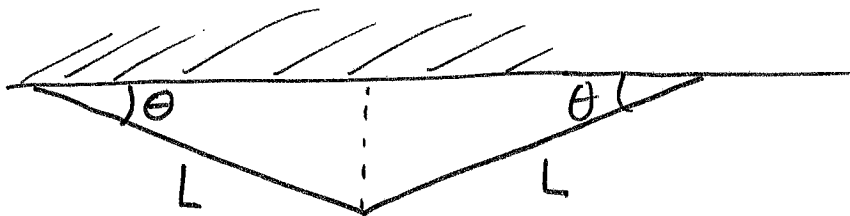
$a_1 \cdot a_2$ er størst mulig når $a_1 = a_2 = \frac{L}{2}$.

$$a_1 \cdot a_2 \leq \left(\frac{L}{2}\right)^2$$

$$\underline{\sqrt{a_1 \cdot a_2}} \leq \sqrt{\left(\frac{L}{2}\right)^2} = \frac{L}{2} = \underline{\frac{a_1 + a_2}{2}}$$

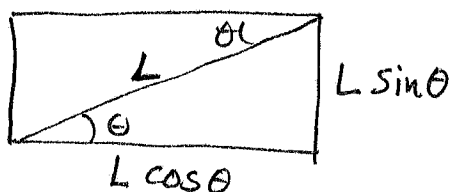
3

Eks.

L konstant.

Hvilke vinkel θ gir størst mulig areal?

Arealet

$$\begin{aligned} A(\theta) &= (L \sin \theta)(L \cos \theta) \\ &= L^2 \sin \theta \cos \theta. \end{aligned}$$

$$\frac{\sin(2\theta)}{2} = \frac{2 \sin \theta \cdot \cos \theta}{2} = \sin \theta \cdot \cos \theta.$$

$$A(\theta) = L^2 \frac{\sin(2\theta)}{2}.$$

$\sin 2\theta$ er
størst når den er
lik 1.
Det er når $2\theta = 90^\circ$
 $\theta = 45^\circ$

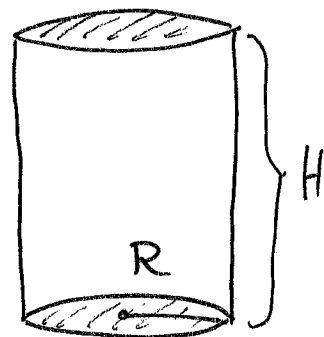
4

Sylindriske boks
med volum V .

Topp og bunn er A ganger
tykkere enn sylinderveggen.

Hvilke dimensjoner til
 R og H vil minimere
materialkostnader.

Finn forholdet $\frac{H}{D}$.

Volum V

Diameter $D = 2R$

$$V = \pi \cdot R^2 \cdot H$$

$$M = \left[(2\pi \cdot R) \cdot H + 2 \cdot (\pi \cdot R^2) \cdot A \right] \cdot (\text{tykkelse til sylindervegg})$$

(proporsjonal til materialkostnaden)

Vi skal minimere M når $\pi R^2 \cdot H = V$ (konstant)

$$H = \frac{V}{\pi R^2}$$

$$M(R) = \left[2\pi \cdot R \cdot \frac{V}{\pi \cdot R^2} + 2\pi R^2 \cdot A \right]$$

$$M(R) = \left[\frac{2V}{R} + 2\pi R^2 \cdot A \right]$$

$$M'(R) = \left[2V(-1)R^{-2} + 2\pi(2R) \cdot A \right]$$

$$M'(R) = 0$$

$$0 = 2 \left(-V/R^2 + 2\pi A \cdot R \right)$$

$$V/R^2 = 2\pi A \cdot R$$

⑤

setter inn for V $\frac{V}{R^3} = 2\pi \cdot A$

$$\left(\begin{array}{l} \frac{V}{2\pi A} = R^3 \\ \sqrt[3]{\frac{V}{2\pi A}} = R \end{array} \right)$$

$$\frac{\pi R^2 \cdot H}{R^3} = 2\pi \cdot A$$

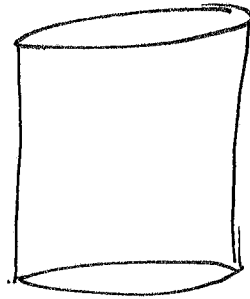
$$\frac{H}{R} = 2 \cdot A$$

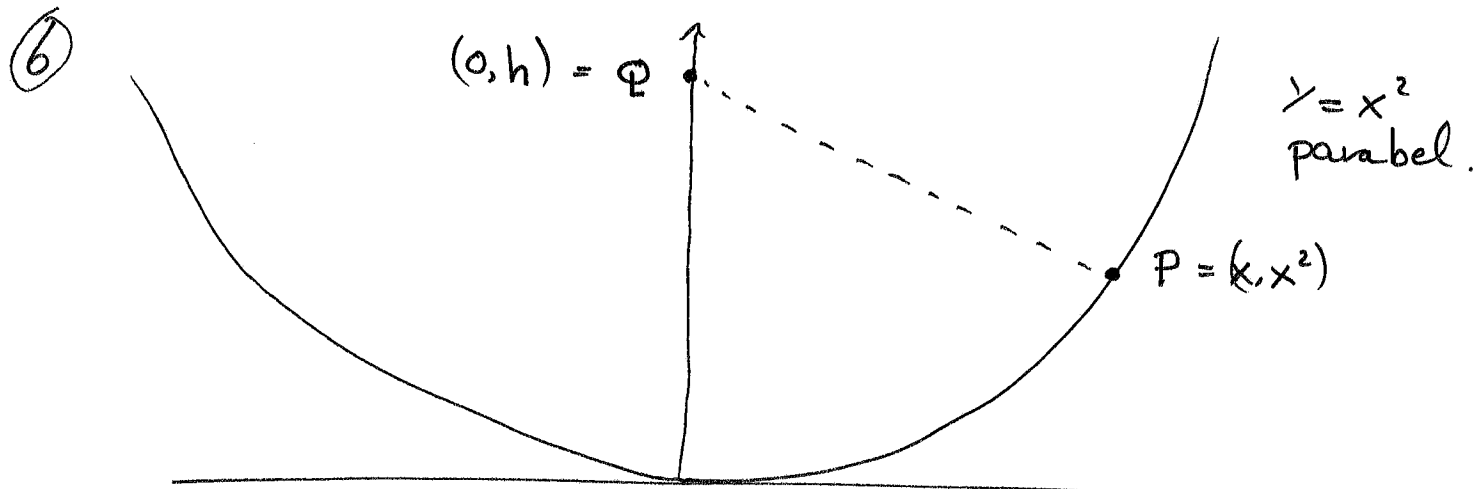
$$D = 2R$$

$$\boxed{\frac{H}{D} = A}$$

$A=1$ samme tykkelse over alt:

$$\frac{H}{D} = 1$$

Find punktene på grafen til $y = x^2$
som er nærmest punktet
 $Q = (0, h)$ på y -aksen. $(h \geq 0)$

Avstanden mellom P og Q er :

$$L(x) = \left| \overrightarrow{QP} \right| = \left| [x-0, x^2-h] \right| = \sqrt{x^2 + (x^2-h)^2}$$

$L(x)$ er minst mulig når $L^2(x)$ er minst mulig.

$$L^2(x) = x^2 + (x^2-h)^2 = x^2 + x^4 - 2hx^2 + h^2$$

$$\begin{aligned} (L^2(x))' &= (x^4 + x^2(1-2h) + h^2)' \\ &= 4x^3 + 2x(1-2h) = 2x(2x^2 + (1-2h)) \end{aligned}$$

Dette er null når :

$$x = 0 \quad \text{eller når} \quad \begin{aligned} 2x^2 &= 2h-1 \\ x^2 &= h-\frac{1}{2}. \end{aligned}$$

$h < \frac{1}{2}$ $x=0$ eneste kritiske punkt.
origo $(0,0)$ er nærmest Q .

(7) $h \geq \frac{1}{2}$ $x^2 = h - \frac{1}{2}$
 $x = \pm \sqrt{h - \frac{1}{2}}$

sjæller at Q er nærmest punktet P

hvor $x = \pm \sqrt{h - \frac{1}{2}}$ for $h > \frac{1}{2}$.

$$\begin{aligned} L\left(\pm \sqrt{h - \frac{1}{2}}\right) &= \sqrt{\left((h - \frac{1}{2}) + \left((h - \frac{1}{2}) - h\right)^2\right)} \\ &= \sqrt{h - \frac{1}{2} + \left(\frac{-1}{2}\right)^2} \\ &= \sqrt{h - \frac{1}{2} + \frac{1}{4}} \\ &= \sqrt{h - \frac{1}{4}} \end{aligned}$$

Dette er mindre enn (eller lik) avstanden fra Q til origo, som er h . (når $h \geq \frac{1}{2}$)

$$\begin{aligned} &\left[\left(h - \sqrt{h - \frac{1}{4}} \right) \left(h + \sqrt{h - \frac{1}{4}} \right) \right] \\ h^2 - \left(\sqrt{h - \frac{1}{4}} \right)^2 &= h^2 - h + \frac{1}{4} \\ &= \left(h - \frac{1}{2} \right)^2 \geq 0 \end{aligned}$$

$$h^2 \geq \left(\sqrt{h - \frac{1}{4}} \right)^2$$

$$h \geq \sqrt{h - \frac{1}{4}}$$

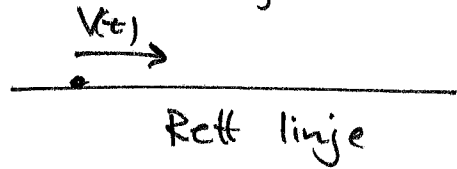
for $h \geq \frac{1}{2}$
 likhet holder for $h = \frac{1}{2}$.

Origo, (0,0) er nærmest for $h \leq \frac{1}{2}$. Avstanden er $|h|$.

Punktene $(\sqrt{h - \frac{1}{2}}, h - \frac{1}{2})$ og $(-\sqrt{h - \frac{1}{2}}, h - \frac{1}{2})$
 er nærmest for $h > \frac{1}{2}$. Avstanden er da $\sqrt{h - \frac{1}{4}}$.

8

9.6 Fart og akselerasjon

$S(t)$ posisjonen
i tiden t

$$V(t) = \frac{d}{dt} S(t) = S'(t) = \dot{S}(t)$$

Akselerasjon

$$a(t) = \frac{d}{dt} V(t) = \frac{d^2}{dt^2} S(t)$$

$$= S''(t)$$

$$= \ddot{S}(t)$$

Bevægelseslikningen ved konstant akselerasjon a .

$$S(t) = \frac{1}{2} a \cdot t^2 + V \cdot t + S_0$$

$$V(t) = S'(t) = \frac{1}{2} a (2t) + V \cdot 1$$

$$V(t) = a \cdot t + V$$

$$a(t) = (V(t))' = (a t + V)' = a$$

$$S = S(0)$$

$$V = V(0)$$

$$S(t) = (2 \text{ m/s}^3) t^3 - (3 \text{ m/s}^2) t^2 + 2 \text{ m}$$

$$V(t) = (2 \text{ m/s}^3) 3t^2 - (3 \text{ m/s}^2) \cdot 2t$$

$$= (6 \text{ m/s}^3) \cdot t^2 - (6 \text{ m/s}^2) \cdot t$$

$$a(t) = (12 \text{ m/s}^3) \cdot t - (6 \text{ m/s}^2)$$

